

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **J. Z.**, zast. Mgr. Antonínem Novákem, advokátem se sídlem tř. Kosmonautů 989/8, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2014, čj. MPSV-UM/9613/14/4S-OLK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 29. 2. 2016, čj. 72 Ad 36/2014-31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) zažádal o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení. Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Olomouci, žalobcovu žádost zamítl rozhodnutím ze dne 26. 8. 2014, čj. 506001/14/OL. Odvolání stěžovatele žalovaný zamítl a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdil.

[2] Stěžovatel v žalobě podané u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci namítal, že při rozhodnutí *„došlo k diskriminaci znevýhodněním, vyplývajícím ze zákona“*; toto znevýhodnění je podle stěžovatele v rozporu s ústavou. V doplnění žaloby pak na modelových případech rozváděl, proč je současná právní úprava příspěvku na bydlení ústavně nekonformní. V dalším doplnění žaloby stěžovatel zpochybnil kvalitu argumentů, které soudy použily v předcházejících řízeních a vytknul jim rovněž to, že vydávají rozsudek *„hned na konci jednání“*. Krajský soud žalobu zamítl, protože neshledal rozpor napadené úpravy s ústavním pořádkem ani nezákonnost napadeného rozhodnutí. Stanovení podmínek pro splnění nároku pro poskytnutí státní dávky a její výše je podle krajského soudu plně v kompetenci zákonodárce.

II.
Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění, opírající se o důvod dle §103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., namítal, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, neboť krajský soud se argumenty žaloby nezabýval dostatečně. Znovu sumarizoval své námitky vůči způsobu, jakým je počítán příspěvek na bydlení osobám samostatně výdělečně činným, a *„příslušné ustanovení zákona, podle kterého je příspěvek na bydlení přiznáván a vypočítáván“* (čímž patrně mínil především § 5 odst. 1 písm. a) bod 2 a § 5 odst. 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře) označil za rozporné s ústavním pořádkem (zejména s čl. 30 Listiny základních práv a svobod), s primárním právem Evropské unie, jakož i s některými mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Současné úpravě přitom vytkl především její diskriminující charakter a uplatnění kolektivní viny. Zpochybňoval také zavedení *„fiktivního příjmu“* a žádá *„relevantní, objektivní, logické a hlavně spravedlivé zdůvodnění“*, proč je například vůči zaměstnancům uplatňován odlišný přístup. Stěžovatel nesouhlasil s aplikací judikatury Nejvyššího správního soudu ze strany krajského soudu. Závěrem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud řízení přerušil a předložil věc Ústavnímu soudu a aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a případ vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejdříve přezkoumal formální náležitosti a předpoklady věcné projednatelnosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, napadá rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen. Dále Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[7] Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že se nevypořádal dostatečně s jeho argumenty, mimo jiné prý *„neuvedl žádný objektivní důvod, proč je určitá skupina občanů (OSVČ) zcela vyloučena ze systému sociální podpory, která – i když je v hmotné nouzi – na příspěvek nedosáhne“*. Krajský soud v odst. [27] svého rozhodnutí řádně zdůvodnil, proč se k některým obecným námitkám obsaženým v žalobě nevyjadřoval a Nejvyšší správní soud se s tímto odůvodněním ztotožňuje. Krajský soud není povinen ospravedlňovat stávající podobu právní úpravy státní sociální podpory, byť to po něm stěžovatel vyžadoval. Protože stěžovatel vyjma tohoto jediného bodu nekonkretizoval, co odůvodnění rozsudku krajského soudu vytýká, nemůže Nejvyšší správní soud než konstatovat, že dle jeho názoru se krajský soud s žalobními námitkami vypořádal adekvátně.

[8] Stěžovatel především argumentoval (v žalobním i kasačním řízení) nesouladem aplikovaného zákona s ústavním pořádkem, Lisabonskou smlouvou, Evropskou sociální chartou a dalšími mezinárodními smlouvami. Zpochybňoval zejména aplikaci § 5 odst. 1 písm. a) bod 2 a § 5 odst. 7 – tedy stanovení fiktivního příjmu, jež dle jeho přesvědčení představuje přístup diskriminační, neboť u osob vykonávajících závislou činnost se zkoumá příjem skutečný.

[9] K uvedené právní otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil již opakovaně, a to i v řízení týkajících se přímo stěžovatele. Např. v rozsudku ze dne 3. 2. 2010, čj. 3 Ads 101/2009-60, uvedl následující: *„[R]ozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2008, č. j. 4 Ads 62/2007 – 72, přístupný na www.nssoud.cz). Výkladem citovaných ustanovení zákona o státní sociální podpoře je třeba dospět k závěru, že příjem osoby samostatně výdělečně činné byl podle tehdy platné a účinné právní úpravy vymezen minimální výší odvozenou od částky stanovené 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok. Pokud tedy byla skutečná výše příjmů stěžovatele nižší, nemohly úřad práce, žalovaný ani krajský soud pro posouzení nároku na tuto dávku použít skutečný příjem stěžovatele, i když ho řádně doložil, nýbrž zákonný institut fiktivního minimálního příjmu upravený v ustanovení § 5 odst. 5 a 7 zákona o státní sociální podpoře. Aplikace takové právní fikce, kterou zde zákon upřednostňuje, nemůže být ani v rozporu se zásadou zjišťování materiální pravdy, neboť tam, kde se uplatní přednostně fikce (srov. zákonnou dikci ‚nejméně však...‘), logicky není místo pro skutečnosti zjištěné dokazováním skutkového stavu, které fikce tímto způsobem nahrazuje.*

K argumentům stěžovatele, že prostřednictvím aplikace předmětné fikce příjmu u OSVČ jsou porušována některá ustanovení Listiny, Nejvyšší správní soud uvádí následující. Čl. 1 a čl. 4 odst. 3 upravují zásadu rovnosti (nediskriminace) občanů vzhledem k základním právům, která jsou jim Listinou přiznávána (rovnost v důstojnosti a právech), jakož i k rovnému postavení občanů z hlediska zákonných omezení základních práv. Čl. 26 odst. 3 upravuje právo na práci a právo na hmotné zajištění osob, které práci nemohou bez své viny vykonávat. Nejvyšší správní soud se již dříve vyjádřil v tom směru, že nespatřuje žádný rozpor mezi citovanými ústavními právy žadatelů o dávky státní sociální podpory a institutem minimálního příjmu OSVČ upraveným ustanoveními § 5 odst. 5 a § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře. V souladu s

ustálenou judikaturou Ústavního soudu lze konstatovat, že právo na rovnost v právech (zákaz diskriminace) není absolutním zákazem rozlišování mezi jednotlivými skupinami adresátů základních práv, nýbrž zákazem nedůvodného rozlišování mezi těmito adresáty. V případě, že existují ‚objektivní a rozumné' důvody, proč odlišovat skupinu osob samostatně výdělečně činných od jiných příjmových skupin osob (zejména osob závisle výdělečně činných), nelze považovat takovou legislativní úpravu za neústavní (k tomu blíže citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 5 A 74/2000 - 37, publ. pod č. 233/2004 Sb. NSS).“

[10] Také v dalších rozhodnutích se Nejvyšší správní soud vypořádal se shodnou stěžovatelovou argumentací, uplatňovanou znovu i v tomto řízení (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu přiléhavě krajským soudem citované či v odůvodnění jeho rozsudku zmíněné). Nejvyšší správní soud nepovažuje za přínosné opakovat stěžovateli známá vysvětlení, proč nelze jeho právnímu mínění přiznat relevanci, proto ho na odůvodnění uvedených rozhodnutí odkazuje.

[11] Stěžovateli je též známo usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. IV. ÚS 497/09, jímž Ústavní soud stěžovatelovu argumentaci dovozující diskriminaci odmítl jako zjevně neopodstatněnou.
[12] Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelovy námitky dožadující se kasace napadeného rozsudku pro nezákonnost v důsledku aplikace stěžovatelem tvrzené protiústavnosti právní úpravy ani v nyní projednávaném případě za opodstatněné. Proto také nevyhověl stěžovatelovu návrhu na přerušení řízení a předložení věci Ústavnímu soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

[13] Nejvyšší správní soud shrnuje, že napadený rozsudek ani řízení jemu předcházející nejsou stiženy žádnou vadou, pro kterou by mělo být kasačnímu požadavku stěžovatele vyhověno.

[14] K požadavku stěžovatele, aby mu Nejvyšší správní soud vysvětlil, proč zákonodárce přistoupil k současné právní úpravě státní sociální podpory, Nejvyšší správní soud konstatuje, že k takovému komentování počinů zákonodárce povolán není; uvedený návrh nelze považovat za kasační námitku.

IV.
Závěr a náklady řízení

[15] Pro uvedené není kasační stížnost důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemá. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu jejich náhradu Nejvyšší správní soud nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 27. července 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu